

J – Verbinden stad en land (voorbeeld: het Ommoordse veld)

Waar het om gaat

Regelmatig wordt gewezen op het ontbreken van goede verbindingen tussen de stad en het buitengebied. Zo zijn er bijv. te weinig fiets- en wandelroutes tussen de stedelijke centra en het Groene Hart. En dat terwijl de unieke ligging tussen de (grote) steden van de Randstad al tenminste 50 jaar geleden werd opgemerkt. Men kan dat zien als " een belofte, een liefde, een mythe, waar de Randstedeling op zijn dagelijkse doorgang werd wedergeboren" (landschapsarchitect Adriaan Geuze in 2005). Maar, zo stelde hij, in de praktijk is het sinds de jaren '70 meer behandeld als bezit, waarin men erin slaagde om "het mystieke hart van de metropool uit te wonen en te verkruiden". "De wegen door de vlakke werden corridors van banale werklocaties met hallen en schuren, en opdringerige kantoorgebouwen, leisure en retail geweld. Elke confrontatie van de steden met het authentieke open landschap werd opgeheven door het realiseren van buffers waar een nieuw en on-Hollands landschap van bosjes, coulissen, heuvels, strandjes en circuits de stedeling zou moeten behagen. [...] Vijf miljoen inwoners raakten in historisch korte tijd ontheemd van hun eigen geboortegrond."

Het verbinden van stad en land is belangrijk voor zowel stad als (platte)land. maar tot op heden is er voor wat betreft het Groene Hart weinig concrete inhoud aan gegeven. Toch zijn er genoeg mogelijkheden, bijvoorbeeld door groene corridors (of 'vingers') tot in de stad te laten komen. Voorbeelden zijn het verbinden van het hart van Rotterdam (vanaf het Oostplein) via het Ommoordse veld naar de Rottezone in het Groene Hart (zie onder). In Amsterdam kan bijvoorbeeld de Amstelzone als groencorridor worden ingericht (van Kalfjeslaan tot aan de Stopera). In en rond Leiden is het onderwerp vanuit biodiversiteit opgepakt (Kans L).

De recente Recreatievisie Groene Hart waarin dit onderwerp ook een belangrijk element is, roept echter de nodige kritiek op (zie o.a. [dit verslag](#)). De reden is dat in deze visie de Groene Hart-gebieden bij de steden wil omvormen tot stadsparken met veel meer opgaan groen en met intensieve recreatie. Bovendien heeft de ANWB er rode bebouwingscorridors in voorzien, mede om de stadsparken te financieren. Beide aspecten gaan bewoners en lokale groepen in die gebieden veel te ver. Bovendien heeft men lokaal eventueel al ontwikkelingen opgepakt, en kan beter daarbij worden aangesloten.

Stand van zaken

Recent is de noodzaak en wens tot verbondenheid bij enkele gelegenheden naar voren gebracht. Adriaan Geuze bepleitte het bijvoorbeeld (weer) op het congres Randstad 2040 in februari 2010.

Iets later (15-2-2010) kwam ook het ministerie van LNV met vergelijkbare ideeën. Minister Verburg wil dat gemeenten in Nederland de handen ineen slaan en samen met de provincies een groene loper 'tussen stad en platteland' uitrollen. Hiertoe is ook het boek 'Groene impuls' verschenen, dat leerervaringen uit 14 stedelijke groenprojecten in heel Nederland bevat. De 36 grootste gemeenten zelf hebben ook een boek over stedelijk groen uitgebracht.

Of de ervaringen uit dit boek echt helpen bij het verbinden van stad en platteland en het groene hart echt helpen, is echter toch wat de vraag. Ten eerste gaan de meeste projecten alleen over binnenstedelijk groen als zodanig. Ten tweede is men soms sterk geneigd om het Groene Hart alleen als 'metropolitaan park' te zien, en niet als levend en actief plattelandsg gebied met ook bijvoorbeeld boeren met hun aandeel in het behoud van dat landschap. Dit gold bijvoorbeeld voor het project Tussenruimte, dat in het boek 'Groene impuls' wordt genoemd. In deze vorm was het ook een onderwerp van discussie bij de recente ontwerp-structuurvisie voor Zuid-Holland.

Echter, uit het voorbeeld van het Ommoordse veld blijkt dat men in diezelfde provinciale structuurvisie duidelijke kansen hiertoe niet heeft benut.

Monitorkaart Groene Hart

Ommoordse veld als voorbeeld

Het Ommoordse Veld is de uitloopzone van de Rotte de Wijk Ommoord in. Dit is een oud stukje oorspronkelijk polderlandschap dat een hoge cultuurhistorische waarde heeft. Het Ommoordse Veld bevat voor Rotterdam unieke orchideeënvelden. Het park wordt veel bezocht en hoog gewaardeerd. In 2008 is het park uitgeroepen tot mooiste groene plekje van de deelgemeente.

In 2007 waren er plannen om het park (gedeeltelijk) te bebouwen. De werkgroep Ommoordse Veld Open & Groen van de Bewonersorganisatie Ommoord heeft hiertegen actie gevoerd, massaal gesteund door de bevolking van Ommoord. Met steun van de voltallige gemeenteraad is de locatie als bouwlocatie uit de Stadsvisie geschrapt, en heeft het Ommoordse Veld en de daaraan grenzende Rottezoom een recreatieve bestemming gekregen; zo ook in Bestemmingsplan "Ommoord buiten de ring". Echter, in het ontwerp voor de Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland van 2009 wordt het Ommoordse Veld en de aangrenzende Rottezoom aangeduid als "Stedelijk gebied met hoogwaardig openbaar vervoer". Hierbij wordt dus een grote kans gemist, zoals het opnemen van het Ommoordse Veld en de daarbij behorende Rottezoom in het provinciaal Landschap Bentwoud-Rottmeren.

Zoetermeer

Op zich is het gewenste groene beleid niet (meer) ongewoon. Dat blijkt ook uit de Stadsvisie 2030 van de gemeente Zoetermeer uit 2008. In de daarin aanwezige onderdeel "Groene Kaart voor Zoetermeer, kansen voor recreatie, natuur en landschap". zijn drie richtingen bepaald voor de groene strategie van Zoetermeer: opschalen naar drie grote groengebieden, verbindingen naar buiten en groene poorten. Echter, uit nummer 41 van de Monitorkaart blijkt dat toch ook sterk alleen vanuit Zoetermeer wordt gedacht, en niet of nauwelijks vanuit 'buiten'.

Organisaties

[Ministerie van LNV](#)

[Gemeente Rotterdam](#)

[Werkgroep Ommoordse Veld Open & Groen](#)

Documenten

Zie bij de organisaties

[Kennisbank Groen in de stad](#)